

การศึกษาความสามารถทางด้านมิติสัมพันธ์ เหตุผลเชิงนามธรรม และความคิดสร้างสรรค์
ของนิสิตสาขาวิชาทัศนศิลป์และนิสิตสาขาวิชาดนตรีศิลป์
คณะศิลปกรรมศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นางสาวสุจิรา ถนอมพร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาศิลปศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-581-156-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018895

117125947

A STUDY OF ABILITIES IN SPATIAL RELATION, ABSTRACT REASONING AND
CREATIVE THINKING OF VISUAL ARTS AND CREATIVE ARTS SENIOR STUDENTS
IN THE FACULTY OF FINE ARTS, CHULALONGKORN UNIVERSITY

Miss Sujira Thanomporn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Art Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-581-156-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาความสามารถทางด้านมิติสัมพันธ์ เหตุผลเชิงนามธรรม และความคิด
สร้างสรรค์ของ นิสิตสาขาวิชาทัศนศิลป์และ นิสิตสาขาวิชาานกมิตศิลป์
คณะศิลปกรรมศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โดย นางสาวสุจิรา ถนอมพร

ภาควิชา ศิลปศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปทุมรัตน์ พิชญ์ไพบูลย์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้เนิวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

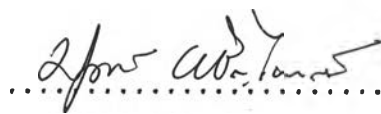
(ศาสตราจารย์ ดร.กาวร วัชรราชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

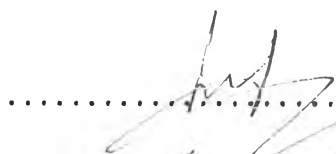
..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ปิยะชาติ แสงอรุณ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปทุมรัตน์ พิชญ์ไพบูลย์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เกษร ธิตะจारी)

สุจิรา วัฒนอมพร : การศึกษาความสามารถทางด้านมิติสัมพันธ์ เหตุผลเชิงนามธรรม
และความคิดสร้างสรรค์ของนิสิตสาขาวิชาทัศนศิลป์และนิสิตสาขาวิชาอนุมิติศิลป์
คณะศิลปกรรมศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (A STUDY OF ABILITIES
IN SPATIAL RELATION, ABSTRACT REASONING AND CREATIVE THINKING
OF VISUAL ARTS AND CREATIVE ARTS SENIOR STUDENTS IN THE FACULTY
OF FINE ARTS, CHULALONGKORN UNIVERSITY) อ.ที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.ปณรต์ พิชญ์ไพฑูริย์, 144 หน้า. ISBN 974-581-156-4

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถของนิสิตสาขาวิชา
ทัศนศิลป์และนิสิตสาขาวิชาอนุมิติศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ทางด้านมิติสัมพันธ์ เหตุผลเชิงนามธรรม และความคิดสร้างสรรค์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ
นิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ สาขาวิชาทัศนศิลป์ จำนวน 17 คน และนิสิตสาขาวิชาอนุมิติศิลป์ จำนวน
18 คน ซึ่งกำลังศึกษาในระดับชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2535 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ (1) แบบ
ทดสอบความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของ เบนเนทท์, ซีซอร์ และเวสแมน (2) แบบทดสอบความสามารถ
ด้านเหตุผลเชิงนามธรรม เบนเนทท์, ซีซอร์ และเวสแมน (3) แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์
ชนิดรูปภาพ แบบเอ ของทอร์แรนซ์ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบกลุ่มประชากรด้วยตนเอง แล้วนำข้อมูล
ที่ได้มาวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์
เปรียบเทียบความแตกต่างที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยการทดสอบค่า (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. นิสิตสาขาวิชาทัศนศิลป์ มีคะแนนความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ เท่ากับ 45.60 และ
คะแนนความสามารถด้านเหตุผลเชิงนามธรรม เท่ากับ 36.06 และคะแนนความคิดสร้างสรรค์ทั้ง
4 ด้านคือ ความคิดแคล่วคล่อง ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดลออ เท่ากับ
50.70 50.02 51.75 และ 52.38 ตามลำดับ และนิสิตสาขาวิชาอนุมิติศิลป์ มีคะแนนความสามารถ
ด้านมิติสัมพันธ์ เท่ากับ 50.39 และคะแนนความสามารถด้านเหตุผลเชิงนามธรรม เท่ากับ 38.00
และคะแนนความคิดสร้างสรรค์ทั้ง 4 ด้าน คือ ความคิดแคล่วคล่อง ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม
และความคิดละเอียดลออ เท่ากับ 49.34 49.98 48.34 และ 47.75 ตามลำดับ
2. นิสิตสาขาวิชาทัศนศิลป์กับนิสิตสาขาวิชาอนุมิติศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ ชั้นปีที่ 4
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีคะแนนจากแบบทดสอบความสามารถทางด้านมิติสัมพันธ์แตกต่างกัน
แต่ความสามารถทางด้านเหตุผลเชิงนามธรรม และความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน

ภาควิชา ศิลปศึกษา
สาขาวิชา ศิลปศึกษา
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

##C243485 : MAJOR ART EDUCATION
KEY WORD: SPACIAL RELATION/ ABSTRACT REASONING/ CREATIVE THINKING/
VISUAL ARTS/ CREATIVE ARTS

SUJIRA THANOMPORN : A STUDY OF ABILITIES IN SPATIAL RELATION,
ABSTRACT REASONING AND CREATIVE THINKING OF VISUAL ARTS AND CREATIVE
ARTS SENIOR STUDENTS IN THE FACULTY OF FINE ARTS, CHULALONGKORN
UNIVERSITY. THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR, DR. POONARAT
PICHAYAPAIBOON, 144 pp. ISBN 974-581-156-4

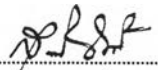

The purposes of this research were to study and compare abilities of senior students major in visual arts and creative arts in the faculty of Fine Arts, Chulalongkorn University. The abilities were concerned of Spatial Relation, Abstract Reasoning and Creative Thinking. The population were consisted of seventeen visual arts senior students and eighteen creative arts senior students in the faculty of Fine Arts class of 1992. The research instruments were the Space Relations Ability Test by Bennett, Seashore & Wesman, the Abstract Reasoning Ability Test by Bennett, Seashore & Wesman, and Torrance Test of Creative Thinking Figural Form A. The tests were administered by the researcher. The obtained data were analyzed by means of percentage, arithmetic means, standard deviations and statistic testing by mean of t-test with a statistical significant difference at the level of .05

The results of this research were as follows :

1. The visual arts senior students had Space Relations Ability score of 45.60 and Abstract Reasoning Ability score of 36.06. The Creative Thinking scores which include of abilities of fluency score was 50.70, flexibility score was 50.02, original score was 51.75, and elaboration score was 52.38. The creative arts senior students had Space Relations Ability score of 50.39 and Abstract Reasoning Ability score of 38.00. The Creative Thinking score included of fluency score was 49.34, flexibility score was 49.98, original score was 48.34, and elaboration score was 47.75.

2. The senior students major in visual arts and creative arts in the faculty of Fine Arts, Chulalongkorn University were a statistically significant difference of the Space Relations Ability Test, but there was no significant difference of the Abatract Reasoning Test and Creative Thinking Test.

ภาควิชา..... ศิลปศึกษา
สาขาวิชา..... ศิลปศึกษา
ปีการศึกษา..... 2535

ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญรัตน์ พิชญ์ไพพูลย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้ความกรุณาให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ด้วยดีมาโดยตลอด และ รองศาสตราจารย์ ดร.เกษร ธิตะจारी ที่ได้กรุณาแนะนำและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับแบบทดสอบที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ และขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ช่วยกรุณาให้คำแนะนำและแก้ไขงานวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์อริยา สุอังคะวาทีน อาจารย์สุจินตนา สงวนหนู อาจารย์วิษชุตา วุชาทิพย์ และคณาจารย์คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณาอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบคุณ อาจารย์ธีรศักดิ์ เองยวิจิตร อาจารย์ปิยะแสง จันทรวงศ์ไพศาล อาจารย์เสาวนิตย์ กาญจนรัตน์ และ ร้อยโทสุภกิจ รุ่งหลัก ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนงานวิจัยนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบรำลึกถึงพระคุณบิดา มารดา และคุณยาย ตลอดจน ครู อาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัยจนสามารถสำเร็จการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	12
สมมติฐานในการวิจัย	12
ขอบเขตของการวิจัย	13
ข้อตกลงเบื้องต้นในการวิจัย	14
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	14
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	15
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
ทฤษฎีความสามารถทางสมอง	16
ความสามารถทางด้านมิติสัมพันธ์	23
ความสามารถทางด้านเหตุผลเชิงนามธรรม	26
ความคิดสร้างสรรค์	28
พฤติกรรมการเรียนรู้ทางศิลปะ	42

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2	ลักษณะของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา	45
	โครงสร้างหลักสูตรคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ...	48
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	52
3	วิธีดำเนินการวิจัย	66
	การศึกษาค้นคว้าทฤษฎีและ เนื้อหาที่เกี่ยวข้อง	66
	การกำหนดกลุ่มประชากร	67
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	68
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	71
	การวิเคราะห์ข้อมูล	72
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	73
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	96
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	96
	การกำหนดกลุ่มประชากร	96
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	98
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	100
	สรุปผลการวิจัย	101
	อภิปรายผลการวิจัย	107
	ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	112
	รายการอ้างอิง	114
	ภาคผนวก	124
	ประวัติผู้เขียน	144

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	คำร้อยละตามสถานภาพทั่วไปของนิสิตสาขาวิชาทัศนศิลป์	74
2	คำร้อยละตามสถานภาพทั่วไปของนิสิตสาขาวิชานฤมิตรศิลป์	76
3	ค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความสามารถ ด้านมิติสัมพันธ์ของนิสิตสาขาวิชาทัศนศิลป์.....	78
4	ค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความสามารถ ด้านมิติสัมพันธ์ของนิสิตสาขาวิชานฤมิตรศิลป์.....	79
5	ค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความสามารถ ด้านเหตุผลเชิงนามธรรมของนิสิตสาขาวิชาทัศนศิลป์.....	80
6	ค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความสามารถ ด้านเหตุผลเชิงนามธรรมของนิสิตสาขาวิชานฤมิตรศิลป์.....	81
7	ค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความคิด สร้างสรรค์ทั้ง 4 ด้าน ของนิสิตสาขาวิชาทัศนศิลป์	82
8	ค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความคิด สร้างสรรค์ทั้ง 4 ด้าน ของนิสิตสาขาวิชานฤมิตรศิลป์	83
9	การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ระหว่างนิสิตสาขาวิชา ทัศนศิลป์ กับนิสิตสาขาวิชานฤมิตรศิลป์ โดยจำแนกตามเพศ	84
10	การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนิสิตสาขาวิชา ทัศนศิลป์ ระหว่างเพศชายและเพศหญิง	85
11	การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนิสิตสาขาวิชา นฤมิตรศิลป์ ระหว่างเพศชายและเพศหญิง	86

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถด้านเหตุผล ชิงนามธรรมระหว่าง นิสิตสาขาวิชาทัศนศิลป์กับนิสิตสาขาวิชาอนุมัติศิลป์ โดยจำแนกตามเพศ...	87
13	การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถด้านเหตุผล ชิงนามธรรมของนิสิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ ระหว่างเพศชายและเพศหญิง	88
14	การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถด้านเหตุผล ชิงนามธรรมของนิสิต สาขาวิชาอนุมัติศิลป์ ระหว่างเพศชายและเพศหญิง	89
15	การเปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดแคล่วคล่อง ระหว่างนิสิตสาขาวิชาทัศนศิลป์กับนิสิตสาขาวิชาอนุมัติศิลป์ โดยจำแนก ตามเพศ	90
16	การเปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดยืดหยุ่นระหว่าง นิสิตสาขาวิชาทัศนศิลป์กับนิสิตสาขาวิชาอนุมัติศิลป์ โดยจำแนกตามเพศ...	91
17	การเปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่มระหว่าง นิสิตสาขาวิชาทัศนศิลป์กับนิสิตสาขาวิชาอนุมัติศิลป์ โดยจำแนกตามเพศ...	92
18	การเปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดละเอียดลออ ระหว่างนิสิตสาขาวิชาทัศนศิลป์กับนิสิตสาขาวิชาอนุมัติศิลป์ โดยจำแนก ตามเพศ	93
19	การเปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ทั้ง 4 ด้าน ของนิสิตสาขา วิชาทัศนศิลป์ระหว่างเพศชายและเพศหญิง	94
20	การเปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ทั้ง 4 ด้าน ของนิสิตสาขา วิชาอนุมัติศิลป์ระหว่างเพศชายและเพศหญิง	95